ГОД III ПЛѢВЕНЪ, 20 ЮЛИИ 1902 ГОД. БРОИ 26

ЗЕМЛЕДѢЛСКА ЗАЩИТА

Турк За чит. „Съглас“

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИИ ЗЕМЛЕДѢЛСКИ НАРОДЕНЪ

В. „Земледѣлска Защита“ излиза веднъжъ въ седмицата — въ Срѣда. Цѣната на вѣстника е за година 5 лева въ прѣдплата. За странство се прибавятъ само пощенскитѣ разноски.

Всичко което се отнася до вѣстника се испраща до администрацията въ гр. Плѣвенъ.

За частни обявления се плаща по 2½ ст. на дума въ послѣдната страница, а на първа по 5 ст. Обявления отъ сѫдебнитѣ пристави се помѣстватъ по особенно споразумение.

Неплатени писма не се приематъ и необнародвани рѫкописи не се връщатъ, освѣнъ ако сѫ придружени съ пощенска марка.

„СЪЕДИНЕНИЕТО ПРАВИ СИЛАТА“

ДЕПОЗИТЪ и ДОСТАВКА на Машини: кукурузотрошачки, вѣялки, вършачки, мѣлници, дараци за влачение вълна, парни, конни, рѫчни и пр., пр. по земледѣлието и индустрията.

ТРИОРИ! (ЦИЛИНДРИ) ТРИОРИ!

оргиналенъ патентъ

„HEID“

Най практични и солидни съ и безъ вентилатори, за причистване и сортиране разни храни отъ кълклица, врѣдни сѣмена и нечистоти, за което се сортирова.

Тия триори конкуриратъ всички други видове и системи и се продаватъ съ гаранция.

Цѣни и условия най-умѣрени.

Каталози и подробности на български безплатно.

Голѣмъ депозитъ при:

2—3 Илия Л. Няголовъ-Свищовъ.

Социално-икономически реформи или заеми?

Първиятъ и най-належащия въпросъ, който трѣбва часъ по-скоро да се уреди, това е финансовото положение на страната. Финансовата криза отъ день на день се изостря и заплашва съвършенно да подрови нашия кредитъ като държава. Ето защо отъ двѣ-три години насамъ напусто нашитѣ „държавници“ и „финансисти“ разбиватъ своитѣ глави, за да намѣратъ по-благоприятенъ изходъ вмѣсто приближающата финансова катастрофа. Вмѣсто досегашното тѫпо безгрижие, което бѣше обхванало всички слоеви отъ народа, днесь ний сме свидѣтели на една дълбока загриженость, която особно силно се чете по лицата на нашата бюрократическа „интелегенция“. На всѣкѫдѣ вече срѣщате живи спорове по финансовитѣ въпроси; срѣщате разни кружоци, събрания, въ които учавствуватъ дори и най знаменититѣ финансови капацитети и всички безъ изключение признаватъ отчаяното положение на страната. Тѣ го признаватъ, само че много късно. Тѣ признаха и разбраха отчаяното положение на нашитѣ финансови срѣдства само тогава, когато финансовата криза се докосна и до тѣхнитѣ джобове, а цѣлъ редъ години прѣди това, когато държавата изсмукваше послѣднитѣ жизнени сокове на работния и производителенъ народъ, когато — отъ една страна народа се съсипваше отъ тежки и непоносими данъци, а отъ друга страна охолницитѣ трупаха богатства върху богатства сѐ за смѣтка на сѫщия тоя съсипанъ народъ, — тогава никой не се интересуваше отъ неговата клета сѫдба, всички охолници и народни грабители мислѣха, че дойната крава — работния народъ сѐ ще дава млѣко, но дойде врѣме, когато тя почна да пуска само кръвь . . .

И едвамъ сега, когато се изчерпаха почти всички срѣдства на народа, когато съвършенно запустѣха и държавнитѣ каси, тогава всички наши държавници и финансисти се дълбоко загрижиха за настоящето и бѫдаще финансово положение на нашата страна. И слѣдъ като дълго врѣме мислиха за спасението на страната, съ пророческо вдѫхновение най-послѣ прѣдрѣкоха, че тя може да се спаси само съ помощьта на нови заеми. Дали заемитѣ могатъ да спасатъ една неблагоустроена страна отъ финансовата гибель, по това ний нѣма да споримъ, само едно ще напомнимъ, че обикновенно заемитѣ възбуждатъ алчнитѣ апетити на ония държавници, които не сѫ способни къмъ никакви коренни реформи и които съвсѣмъ не мислятъ за утрѣшния день на страната. Умнитѣ и съвѣстни държавници обръщатъ главно своитѣ погледи къмъ кореннитѣ социални, економически и финансови реформи на страната, посрѣдствомъ които да се повдигне благосъстоянието на разнитѣ класи отъ народа, слѣдъ което неминуемо слѣдва повдигание благосъстоянието и на самата държава. Редъ години вече, какъ се борятъ въ насъ цѣли течения въ полза на едно разумно и радикално реформиране на цѣлия нашъ общественъ строй и тия течения се прѣдставляватъ отъ най-безкористнитѣ и найразвититѣ обществени и умствени дѣятели, ала нашитѣ държавници не искатъ и да чуятъ за каквито и да е широки реформи, безъ да иматъ смѣлостьта или желанието по-дълбоко да вникнатъ въ новитѣ нужди на живота. Реформитѣ на нишитѣ държавници съвсѣмъ не закачатъ дълбоко нашия съврѣменъ общественъ животъ, а закачатъ само формалнитѣ страни отъ тоя животъ, като при това обикновенно фаворизиратъ извѣстни само класи отъ народа, въ ущърбъ на други по многобройни класи.

И така, каквито ще заеми да се правятъ и при каквито щѣте найблагоприятни условия, тѣ сѫ безполезни, даже врѣдителни, щомъ тѣ сѫ поставени като цѣль и щомъ не се направятъ редъ реформи въ държавното управление и въ поминъка на народа, посрѣдствомъ които да се издигне изобщо неговото благосъстояние. При едни не ясно-формулирани широко-обществени реформи, единъ слѣдъ други заемитѣ ще се поглъщатъ отъ съвсѣмъ непроизводителни цѣли и по такъвъ начинъ държавата ще чувствува постоянно нужда се отъ нови и по съсипателни заеми. По такъвъ начинъ въ насъ изчезнаха вече нѣколко заеми, които, може да се каже, нищо не оставиха на народа, освенъ тѣжкитѣ и прѣстѫпни условия за тѣхнитѣ сключвания.

Слѣдъ финансовитѣ реформи, подъ редъ прѣдстоятъ редъ економически реформи, които сѫ тѣсно свързани съ финансовото ни положение. Економическитѣ реформи трѣбва да иматъ за цѣль да повдигнатъ и гарантиратъ поминъка на нашето население. Нашата страна, поради благоприятнитѣ си географически и климатически условия и поради голѣмитѣ си природни богатства, при една разумна и строго-опрѣдѣлена економическа политика, може да се развие въ единъ цвѣтущъ и благословенъ земенъ кѫть. Но за това се иска едно всестранно изучване на нашия економически битъ отъ една страна, а пакъ отъ друга — прокарвание на редъ обществено-економически реформи въ нашитѣ вѫтрѣшни и външни отношения, които широко да развиятъ нашитѣ слаби и неразвити днесь економически сили.

Освѣнъ тия реформи, има още редица други чисто-обществени реформи, които сѫ необходими да гарантиратъ правилното и редовно економическо и обществено-политическо развитие на нашия народъ Тоя въпросъ е толкова по-важенъ за насъ, когато всички знаемъ, че коренътъ на злото се крие въ хаотично-разбъркани и неустановени обществено-политически отношения въ нашата страна.

Живота, дѣйствителнитѣ нужди на нашия народъ искатъ много, твърдѣ много отъ една истинска народна камара; но има ли кой по дълбоко да погледне въ живота, за да се схванатъ ясно всички недѫзи, които изъ коренъ подяждатъ нашия младъ и крѣхъкъ още организъмъ? — Има ли *народни* прѣдставители, които по високо да издигнатъ нуждитѣ на оголѣлия вече народъ прѣдъ исканията и интереситѣ на своитѣ разновидни партии? Има ли кой да се вслушва по-често въ глухия ропотъ на тъмнитѣ маси, на народа? . . . .

Ако има — ще видимъ!

Да бѫдемъ готови.

Деньтъ за избирание на Окрѫжни съвѣтници наближава. Тия избори сѫ толкова важни, колкото и ония за Народнитѣ Прѣдставили, затова именно, ний всинца трѣбва да се приготвимъ и вземемъ най-живо участие. Не трѣбва да ни съблазняватъ каквито и да било партизански страсти и залагалки, а трѣбва прѣди да дадемъ гласътъ си само за хора, които иматъ прѣсърдце интереса на народа и страната. Ако ний гласуваме за хора, които дѣйствително милеятъ за тоя измъченъ народъ, тогава ще можеме да очакваме и отъ тѣхъ благотворни дѣйствия. За това именно ний трѣбва прѣди да рѣшимъ да дадемъ гласътъ си за тоя или оня — найдобрѣ ще да бѫде да се посѫберемъ и изучимъ прѣдварително лицата за които ще гласуваме. За да може, въ такъвъ случай, по това по обширно обмислимъ и рѣшимъ кое какъ ще бѫде, най-добрѣ ще да е ако всички наши приятели, познати и дружби се посъберѫтъ и рѣшатъ за кого именно да се даде гласътъ. Нашитѣ дружби трѣбва добрѣ да прѣучватъ лицата за които ще рѣшаватъ да се избиратъ за да не попаднътъ въ нѣкоя грѣшка. Настоятелствата на дружбитѣ трѣбва да се распоредътъ, щото о врѣме да свикатъ събрания и поставятъ кандидатурата на лицата които ще се избиратъ и при това да се пустнатъ най-силни агитации за да може земледѣлската организация да вземе най-живо участие и избере повече хора отъ своята си срѣда. Окрѫжнитѣ съвѣти сѫ институти, които рѣшаватъ сѫдбата на цѣлия окрѫгъ и които сѫ въ състояние да помогнатъ въ много отношения не само на градоветѣ, а главно за селата, затова именно да бѫдемъ внимателни когато избираме лицата. Прочее да бѫдемъ готови и сгъстимъ редовете си за да изберемъ хора чисти, енергични и добросъвѣстни, а такива има много въ редоветѣ си земледѣлската организация — *да бѫдемъ готови.*

РѢЧЬ

отъ

Ловченския Народенъ Прѣдставитель Г-нъ Янко Ст. Забуновъ.

(Продължение отъ брой 25)

Адамъ Мокрановъ, отъ с. Мъртвица ималъ нужда отъ пари и такива намѣрилъ отъ другъ лихваръ, търговецъ отъ Плѣвенъ, който далъ 120 л. на Аданъ Мокрановъ съ условие на харманъ да му внесе 10 кила жито по 12 л., а въ случай на неустойка, да му ги заплати по 30 л. килото. На харманъ Адамъ Мокрановъ му закаралъ 6 кила жито и за останалитѣ му далъ записъ за 120 л. за 3 мѣсеца врѣме. На срока не можалъ да ги внесе, но за това пъкъ обръщатъ записа за 14 кила кукурузъ по 8 лева и нѣщо, който записъ гласи, че въ случай на неустойка, ще ги плати по 25 л. килото. На срока му внесълъ 10 кила кукурузъ, а за останалитѣ 4 кила кукурузъ, които споредъ условието, оцѣнили по 25 л. равно 100 л. Направили записъ. Срѣщу тази сума Адамъ работилъ 3 мѣсеци въ чифлика, и слѣдъ всичко това пакъ останалъ да му длъжи още 70 лева, на които прибавили 5 лева лихва равно 75 лева.

Заимодавеца намѣрилъ по тефтеръ, че и бащата на длъжника ималъ да му дава нѣщо около 60 л. та наприли записа за 135 л. За тѣзи пари бай Z. дава работата въ сждъ. Пристжпватъ къмъ продажба на имотитѣ, продаватъ всичко; намиса се и държавата за данъци и по този начинъ не могълъ да се удовлетвори този приятель.

Такива примѣри имамъ, може би около 40—50, лично събрани отъ мене. Азъ не искамъ да се простирамъ по-нататъкъ, понеже това, може би, ви отекчава. Даже по дълговетѣ на земледѣлцитѣ, събрани отъ Централното управление на земледѣлскитѣ каси, ние виждаме, че по този начинъ отъ 488,289 притежатели на земя отъ 20—150 декара сж пропаднали 600 села на 44 околии. До колко е вѣрно това, незная, но като имамъ прѣдъ видъ начинитѣ на тази работа, тъй както въобще го правятъ лихваритѣ, азъ положително вѣрвамъ, че Централното управление на земледѣлскитѣ каси е казало много малко отъ туй, което има да се каже по тоя въпросъ.

Заслужава тукъ да споменемъ и други едни помощници на лихваритѣ, които сж твърдѣ много помогнали за пропадането на селското население. Този помощникъ е бакалския тефтеръ. Забѣлѣжително е, че у тѣзи хора чувството на съжаление е отдавна изгаснало. Не искамъ да кажа за всички, но повечето отъ тѣхъ сж такива. Както знаете земледѣлието е занаятъ, който не дава ежедневенъ доходъ, а само въ извѣстно врѣме: било прѣзъ харманъ, било когато има да се продаде нѣщо: агне или вълна. Прѣзъ всичко друго врѣме земледѣлецътъ нѣма пари, но трѣбва да се купи разни дреболии; да си купи: соль, зехтинъ и пр. и за това нѣма другадѣ да отиде, освѣнъ при бакалина и то винаги „на вересия", „на харманъ" и бакалинътъ знае добрѣ да го овърже. Вие ще видите, че бакалинътъ винаги като пише „на вересия", добрѣ знае какъ трѣбва да го оплете и какво трѣбва да направи: ако е 2 гроша, ще пише 3, ако сж грошове ще пише левове, защото тия цифри сж по мили за бакалския джобъ. Че ако търсите по нататъкъ, нѣма да видите, освѣнъ изпоцапанъ тефтеръ, а именно ту левъ, ту грошъ и най-долу — „прѣнесени". Ако вземете пъкъ тѣзи „прѣнесени", вие не можите да му намѣрете края, защото на 99 мѣста има „прѣнесени". Ако е писано на жълта халваджийска книга, която може да се изгуби, бакалинътъ не губи, а губи само този който взима „на вересия". Така щото по този начинъ сметкитѣ на бакалина не сж винаги вѣрни и сж въ ущърбъ на земледѣлеца.

Като се вземе прѣдъ видъ още и туй, че бакалинътъ е агентинъ на търговеца зеереджия, ако и той самъ не е такъвъ, вие можете лесно да си въобразитѣ каква колтуртрегерска роль има бакалина: дъждъ вали, градъ бие — бакалинътъ си има всичко осигурено, неговитѣ грошове сж винаги добрѣ осигорени и сметкитѣ му добрѣ писани.

Като четвърта причина за днешното лошо положение азъ считамъ и нехайството на всички досегашни наши правителства, безъ разлика.

Ние всички бѣгаме отъ земледѣлието, ние всички считаме, че то е простъ занаятъ, достоенъ да го вършатъ само онѣзи, които носятъ царвули, носятъ на врата си два пръста киръ. Ние всички бѣгаме отъ земледѣлието, защото билъ много тѣжъкъ занаятъ. Прѣгледайте учрежденията и вие ще видите, че редко има учреждения, приспособени за нуждите на страната.

Училищата ни сж твърдѣ много, това е радостенъ фактъ, ала почти всички наши училища не сж приспособени да привържатъ хората къмъ поминъка на страната, всички сж, съ малки изключения, почти фабрики за чиновници. За туй ний виждаме синоветѣ на занаятчий и земледѣлци да тичатъ въ градовете за наука, обаче не за наука, която да увеличава производството, а за наука, която да имъ отвори сама държавната трапеза. Примѣръ. Сухиндолъ има едно трикласно училище. Сухиндолъ е едно прѣкрасно село. Трѣбва да ви кажа, че азъ бихъ желалъ, щото България да бжде тъй добрѣ, както и Сухиндолъ въ миниатюръ. То е село безъ борчове, има 30—40,000 лева готови пари. Благодарение на това, че туй село е едно лозарско-винарско село, вие ще видите въ него двѣ и три етажни кжщи, има читалище, основано прѣди 20 год. съ много стотини екземпляри книги. Иматъ трикласно училище, но тамъ срамъ ги е да учатъ по копринарството, по пчеларството, по птицевъдството, което може да имъ помогне. И когато днесь всички сж се загрижили тамъ какво да правятъ съ лозята, защото виждатъ, че и това богатство — лозарството изфирясва, въ училището се задоволяватъ да учатъ старогръцка и римска истории, а считатъ за излишно да учатъ това което дѣйствително ще помогне на поминъка имъ. А вслѣдствието отъ всичко това, Г-да Народни Прѣдставители, е че у насъ се народиха интелегентни хора, които състоятъ отъ слѣдующитѣ категории: едни отъ тѣхъ сполучиха да се настанятъ на държавната трапеза, безъ да мислятъ по нататъкъ, други се спотайнатъ, трупатъ богатства и мълчатъ, трети нищо не удобряватъ вѣчно критикуватъ и нищо не вършатъ, а българския земледѣлски народъ консервктевенъ въ нововъведенията по неговия занаятъ, е оставенъ на сждбата си, самичъкъ да се бори съ всички мъчнотии.

Като пета причина азъ считамъ, че у насъ правителствата до сега не сж създали нуждитѣ закони, или ако сж създали закони не сж взели въ съображение нуждитѣ на страната, нуждитѣ на това грамадно болшинство, каквото е земледѣлското. Вий ще видите, че редко има закони у насъ тжй приспособени, щото да помогнатъ за въздигането поминъка на земледѣлеца. Вий чухте одѣве какви лихварски сдѣлки ставатъ и сждията се ограничава само съ нѣколко думи: казва ти: имашъ ли да давашъ, ако нѣмашъ да давашъ закълни се, и по нататъкъ той не търси право ли е или не — така пише законътъ, казва. Сждията самъ вижда, че тукъ има грабежи, по безчестни и отъ тѣзи, които се извършватъ въ гората, но той не може да помогне, защото така пишело въ закона. Осждатъ ви, дойде приставътъ и ако имашъ имотъ оцѣненъ за 2000 л. продаватъ го за 100 лева, а ако не стане първата продажба, произвеждатъ втора и го продаватъ за 10 лева. Азъ ще ви кажа нѣколко примѣри въ това отношение заети отъ приставитѣ съ номерата и датитѣ отъ тѣхъ.

Нѣкой си Аидонъ Найденовъ отъ с. Пординъ, Плѣвенска околия, длъжалъ 212 лева. За тази цѣль сждията го осжжда, взематъ испълн. листъ и му секвестирватъ: 13 парчета имотъ, отъ който около 60 декара ниви, една кжща съ 2 отдѣления 2 хамбаря, 1 зимникъ отъ камани, 4 дек. дворъ, въ двора 2 декара овощна градина и гора до железопжтната линия до гарата, за всичко на всичко 212 лева дългъ! Заемодавецътъ, нѣкой си Коста Кузмановъ, надумва длъжника Найденова да се съгласи и да не прави никакви възражения, а да остави да стане продажбата, та послѣ той, Кузмановъ, ще му повърне имота. Приставътъ знае това, но казва: законътъ така пише. Продажбата става и то тъй: кжщата за 50 лева, лозе 2 дек. и 3 ара за 13 л., нива 1·8 дек. за 6 л., нива $7^1/_2$ дек. за 21 л., нива 6·3 дек. за 18 л. и пр. и пр. всичко за 212 л. точната цифра на дълга.

Длъжникътъ Найденовъ продава и впрѣгатитѣ си волове, отъ които плаща данъка си, а остатъка 110 л. дава пакъ на Кузманова, но Кузмановъ възгечтисва отъ обѣщанието си да повърне кжщата на Найденова, идва съ испъл. листъ и сждеб. приставъ въ кжщата му, който въ името на закона изпъжда 7 членното му сѣмейство отъ кжщата, изхвърля всичкитѣ имъ парцали на вънъ и тѣ оставатъ на улицата. Днесь този нещастникъ пасе телцитѣ на селото и пита: това законъ ли е? нито Богъ, казва, не може да ни помогне!

Другъ единъ такъвъ хрисимъ лихваръ на име Иванчо Христовъ, отъ с. Кацамуница ималъ да взима всичко на всичко 24 л. отъ нѣкого си Бони Димитровъ отъ с. Биволаре. За тия 24 л. заимодавецътъ го осжжда въ сждилището взима испълнит. листъ и заедно съ сждеб. приставъ отива и продава кжщата му за $24^1/_2$ л. Разревават се дѣтцата, той се съжелява, ужъ, и дава кжщата на длъжника подъ наемъ за година, съ наемъ 24 л. Сега този приятель хемъ кжщата има за $24^1/_2$ л., хемъ годишенъ наемъ взма 24 лева.

Иванъ Вълчевъ отъ с. Учинъ Долъ ималъ да дължи на нѣкой си Лачо Тодоровъ и му продавалъ една кжща съ двѣ отдѣления, сламенна, единъ зимникъ и единъ хамбаръ керемиденъ и 5 дек. дворъ за всичко, колко мислите? за всичко 5 лева, Г-да, и ги е взела земледѣлската каса. Испъл. дѣло носи № 232/99 год.

Първото дѣло на Найденова е № 787/99 година, а второто на Бони Димитровъ, е № 868/97 г. Това сж изпълнителни дѣла при сждебния приставъ, не ви говоря работи отъ въздуха, но ви говоря това, което съмъ взелъ отъ архивата на самитѣ пристави.

По този начинъ, вмѣсто надлѣжното министерство да се заинтересува и да види, че ние съ този законъ за гражданското сждопроизводство сами отиваме да подпомагаме обирането на народа, — сами даваме възможность, въ името на закона, да става това, защото приставътъ казва: „азъ ще ги изпъдя всички, защото законътъ ми заповѣдва, законътъ е такъвъ". Нашитѣ правителства до сега не сж се погрижили обаче да измѣнятъ тоя законъ, а сж оставили да се обезземелва нашето земледѣлско население.

Азъ ще посоча само на нѣкой конкретни закони. Другъ единъ законъ, който не се търпи и трѣбвало би по сериозно да се обмисли, е законътъ за биринцитѣ или за събирането на данъцитѣ. У насъ е наредено така, че въ всѣко врѣме може да става продажба на имотитѣ и прибиране на данъцитѣ. Ние не сме взели въ съображение, кога иматъ земледѣлцитѣ пари да си платятъ данъка, за да не може да имъ се продаватъ имотитѣ. Ние имъ продаваме овцетѣ прѣзъ декемврий, когато не струва овцата нито 5 лева, а не можемъ да чакаме на пролѣть, когато само съ остригването ѝ или съ агнето ѝ ще може да се заплати дълга.

Ние имъ продаваме имотитѣ за зимане на лихворитѣ, а така сжщо и за прибиране на данъцитѣ ни въ туй, ни въ онуй врѣме. Споредъ мене, би трѣлвало да се тури край въ това отношение. Една монархическа Русия е сама разпрѣдѣлила обширнитѣ си губернии на срокове, кога и какъ трѣбва да става прибирането на данъцитѣ и продаването на имотитѣ. Та въ това отношение у насъ би могло много да се направи. Защото ще ви кажа единъ примѣръ, дѣто за 50 ст. дългъ къмъ държавата отъ нѣкой си Иванъ Мечкаровъ, му секвестиратъ имотитѣ и по това сж направили до сега 14·50 л. разноски, и забѣлѣжете, че обявления още не сж публикувани по вѣстницитѣ, а ако се направи и това, то ще му продадатъ имота, защото за този данъкъ отъ 50 ст. сж направени вече 14·50 л. разноски. Това дѣло носи № 399 отъ 1899 г. Вие виждате, че сама държавата отива да подпомага на това. Та, казвамъ, че и въ това отношение би могло да се направи нѣшо.

Ние не виждаме напримѣръ, нѣщо, кое то да урежда у насъ спорнитѣ мѣри. Вие чувате ежедневно кавги, стрѣляне съ пушки, мъртви хора падатъ. Нѣма околия, която да нѣма поне 50 такива спорове и при това, виждаме, че нѣма нищо направено до сега. Миналата година се внесе законъ за горитѣ, имаше нѣщо такова, което да урежда този въпросъ, но и този проектъ умрѣ въ комисията, както умрѣха и много други полезни работи, които правителството бѣше приготвило. Мнозина отъ васъ се сърдятъ, казватъ: „Вие искате законъ за чеядинитѣ имоти, — какво е това, това е смѣшно? Вие и съ това нѣма да оградите земледѣлцитѣ отъ обезземеляване".

Г-да! единъ чиновникъ кога заборчлѣе и кога отиди взаемодавецътъ да си иска паритѣ, на основание на закона, му секвестира една четвъртъ отъ заплатата, ако е женденъ, и една трета, ако не е женденъ, и останалитѣ три четвърти му остава да храни сѣмейството си; а кога отиде да секвестира имота на земледѣлеца, нищо не му оставя, освѣнъ единъ чифтъ волове, или единъ два шиника жито. и то добрѣ ако е къмъ май или юний, но ако е къмъ октомврий, той ще остане гладенъ. Въ името на закона, вие секвестирате на чиновника една четвъртъ отъ заплатата му, а въ името на закона секвестирате на земледѣлеца всичко. Както иматъ единитѣ нужда да се прѣхранватъ, така иматъ и другитѣ. Ето защо, ние искаме да бждемъ еднакви за всички, както къмъ еднитѣ, така и къмъ другитѣ, още по вече, че земледѣлецътъ е производитель и данаплатецъ, не за една година, а прѣзъ цѣлия си животъ. И това би трѣбвало да се направи и за него.

Дѣ сж у насъ санитаритѣ закони? Миналата година, ми се струва, имаше такова нѣщо, но сега нѣма нищо. Ние незнаемъ кого да обвиняваме: дали правителството или нашитѣ ескулапи. Но въ всѣки случай мене ми се чини, че правителството можеше въ това отношение да направи нѣщо. Ние ходимъ по селата и казваме: лѣкувайте се, хора; вие мрѣте като мухи и отъ най обикновенитѣ болки — вървѣте да се лѣкувате! И какво излиза? Потрудихъ се да видя колко рецепти сж излѣзли отъ Плѣвенската Държавна Болница. И ето какво намираме, особенно за селското население, че всички, които дохаждатъ въ болницата за лѣкове, за януарий сж били 476 души, за февруарий 543 и за мартъ 716, всичко 1,735 души. Когато отидохъ въ аптекитѣ да виня колко отъ рецептитѣ сж реализирани и употрѣбени, намѣрихъ слѣдующето — има двѣ аптеки — въ едната аптека сж изпълнени 431, а въ другата 437 рецепти; значи, всичко 868, тогава, когато болницата е издала 1735 рецепти. Пита се, кждѣ се губятъ другитѣ? Ето въпросътъ на който сериозно трѣбва да се отговори. Очевидно е, може да има и много други причини, но и най-важната трѣбва да е аптекарската такса. Многоуважаемиятъ г. Найчо Цановъ изброи миналата година нѣколко такива случаи и доказа съ цифри, че тази такса е висока и би трѣбвало министерството сериозно да помисли. Азъ не съмъ лѣкаръ, нито аптекаръ, за това и на арахъ единъ лѣкаръ да ми извади слѣдующитѣ цифри. Казва: Antipyrine се купва въ Виена при Fritz за 40 крони (1 крона = 1 левъ и 25 ст.), а у насъ се продава 165 лева килограма; chininum sulfuricum се купува за 52 австрийски корони, а у насъ се продава за 160 л.; — Азъ ви говоря за най употрѣбяемитѣ лѣкарства — pulveris doweri единъ килограмъ се продаъа за 14 крони споредъ прейскоранта, а у насъ струва 50 лева; natrium bicarbonicum единъ килограмъ струва 0·55 хелера (1 хелеръ е равенъ на $^1/_4$ ст.), а у насъ 2·50 л. и т. н. — тѣ сж много. Не сматрямъ на това, ние виждаме по нататъкъ, че намѣсто да се помисли на това и да се даде на нашето и тъй оголено и измжчено население евтина медицинска помощь, ние виждаме че се иде съ тенденцията да се закриятъ фелдшерскитѣ длъжности, виждаме санитарната дирекция, че отива и уничтожава тия права, които е дала понапрѣдъ. Напр., ние виждаме въ едно окржжно да казва тъй: (чете) „Съгласно съ постановлението на Върховния Мидицински съвѣтъ, отъ 22 того, съобщавамъ Ви, г. лѣкарю, че въ общинитѣ, гдѣто нѣма аптеки, съществующитѣ тамъ държавни ще отпущатъ на публиката лѣкарства споредъ дѣйствующата аптечна такса, но безъ taxa laborum. Никакви други отстжпки отъ таксата, както въ ржчната работа, тъй и по рецепти, за напрѣдъ не се позволяватъ; когато напрѣдъ въ тѣзи аптеки се правѣше 30% отстжпка на селското население".

Като имаме всичко това прѣдъ видъ, че никой отъ насъ не би могалъ да похвали това положение на грамадното мнозинство, на този народъ, на когото ние се наричаме, негови прѣдставители; като имамъ прѣдъ видъ това, че занятието, за което азъ говорихъ, или по добрѣ, че селското население, което има занятие земледѣлието, е грамадното болшинство отъ Българския народъ; като имамъ прѣдъ видъ, че всички други държави, даже дѣто земледѣлцитѣ по количество сж много по малко, отъ колкото у насъ и, че тамъ на тѣхъ обръщатъ повече внимание отъ колкото насъ; като имамъ прѣдъ видъ, че ние сме чисто земледѣлска страна, за да дадемъ на населението доказателства, че наистина ние бихме желали искрено да поправимъ нѣшо за да му помогнемъ, ние помислихме, че трѣбва въ такъвъ единъ актъ, какъвто е отговорътъ на тронното слово, да се спомѣне и за това положение. Ние съ туй нито противъ правителството отиваме, нито искаме да го обиждаме. Ние искаме съ отдѣленъ пасажъ да се констатира въ тронната рѣчь това, кеето е въ сжщность. За това ние приготвихме, подписанъ отъ нуждното число, десетъ души, слѣдующия пасажъ, който моля да бжде приетъ:

„Ваше Царско Височество! Народното Прѣдставителство, като признава западналото поминъчно положение на народа, особено онова на земледѣлцитѣ, очаква и отъ правителството да внесе редъ мѣроприятия, които биха повлияли и за подобрението на земледѣлското население".

Този пасажъ е измѣненъ въ друга смисъль, на който и азъ се съгласихъ тогава въ комисията при разискването на отговора на тронната рѣчь, обаче не може да се приеме, понеже при гласуването излѣзохме петь на петь.

Г-да Народни Прѣдставители!

Бѣше врѣме, когато Българският народъ тежко пъжкаше подъ едно чуждо иго. Тава бѣше врѣмето на стѣнанията, на теглилата и на сълзитѣ. И това врѣме за голѣмо съжаление не бѣше кжсо, то продължи цѣли 500 години. Не можеше българинътъ да мисли тогава за по сносенъ животъ, не можеше да мисли за подобрението на своя черенъ халъ, не можеше да направи нѣщо за подобрѣние на своя поминъкъ, защото нищо не бѣ негово — всичко бѣше чуждо. Но

събитията течаха и заедно съ тѣхъ и съзнанието на народа растѣше. Ние сме съврѣменици на великия прѣвратъ, който стана — нашето освобож., освобождението на България; която тя се надари съ всички онния закони, които имать и другитѣ напрѣднали въ социално друго отношение народи. За голѣмо съжаление, обаче, отъ краткото описание което направихъ на положението, трѣбва да признаемъ една велика истина, че тази свобода е само за едно малцинство, а за грамадното мнозинство, тя е илюзорна свобода. Ние не бѣхме петемни даже въ българското царство, вмѣсто Батакъ и Перущица, да видимъ единъ Дуранъ Кулакъ; намѣсто единъ Тосунъ-бей и Сюлеманъ паша, ние видѣхме българи такива, не съ фесове, а съ калпаци; намѣсто черкези ние видѣхме българи съ български шапки да сечатъ. Ето защо 25 год. държавата отъ българи управлявана, пушки и топове се купуватъ, войска рекрутиратъ, желѣзници се градятъ, пенсии се раздаватъ, огромни данъци се събиратъ, вѣчни заеми се правятъ на гърба на Българския народъ.

Обаче едно нѣщо не видѣхме; ние не чухме една блага дума за земледѣлцитѣ, не чухме нѣщо, което да подобри тѣхния поминъкъ, поминъка именно на това мнозинство, което пълни казармитѣ и хазната. Ние сме свидѣтели днесь че на това грамадно мнозинство се продава покѫщнината, се продава имотътъ и въ резултатъ ние виждаме, че, ако не повече, то почти половината сѫ оголени и станаха просеци. И станахѫ нашитѣ земледѣлци просеци не за това, че не работятъ отъ утренъ рано до вечерь късно; станаха просеци не за това, че тѣ не живѣятъ скромно, а за това, защото тѣ бѣха обирани отъ всички, които можеха да ги обиратъ. Его защо ние, като претендираме да сме тѣхни прѣдставители, мислимъ, че врѣме е вече, Г-да, думитѣ си да ги обърнемъ въ дѣла. Извинението на правителството, че това било извънредна сесия, че това не може да бѫде прокарано, ние не можемъ да го приемиме. Казватъ ни „на есень“ миналата година ни се казваше на есень, сега пакъ ни се казва „на ссень“. И най сетнѣ, тѣзи „есени“ не се свършватъ. Его защо ние мислимъ да убѣдимъ съ всички срѣдства правителството да приеме нѣколко работи за сега, които наистина биха потикнали страната къмъ друга посока и които бѣха дали вѣра на онова население, което ни е пратило тукъ и ни плаща скѫпо, да му докажемъ, че ние наистина се грижимъ да направимъ нѣщо добро. (Ржкоплѣскания отъ лѣвия центръ) *Ю. Тодоровъ*: Да покаже, г. Забуковъ мѣркитѣ, които би трѣбвало да се взематъ.

Прѣдсѣдателствующъ А. Франгя: Г-нъ Д-ръ Генадиевъ има думата.

ХРОНИКА

На 14 т. м. въ читалищния салонъ се състоя събрание отъ тукашното македонско дружество за избирание делегати за конгреса на върховний македонски комитетъ, който се свиква въ София. За делегати се избраха г. г. Башевъ и Узуновъ и двамата тукашни адвокати. Избора е твърдѣ сполучливъ

Учимъ се, че М-вото на просвѣщението е имало намѣрение да отвори едно училище по музиката за която цѣль ужъ ангажирало нѣколцина чужденци за учители *Царвули нѣма гайда иска,* казва една стара пословица. Всичкитѣ работи се нарѣдиха че цъфна и върза индустрията, земледѣлието и занятията, та остана саде за *музиката*!

Г-нъ Плѣвенский раонний инспекторъ по лозарството съ едно писмо до редакцията ни испраща единъ екземпляръ отъ брошурата **„кървава ябалкова въшка“** отъ г-нъ Н. Недѣлковъ, въ която доста добрѣ се описва за тоя новъ бичъ на ябълковитѣ дървета. Понеже горѣпомената брошурка е отъ голѣма важность за овощаритѣ ний найгорѣщо я препоржчваме, а при удобенъ случай ще извадимъ на яве извлечение отъ нея, за да запознаемъ читателитѣ на вѣстника ни върху дѣйствията на тая нова филоксера на ябълковитѣ дървета.

Голѣмъ пожаръ. На 18 ий въ 10 часа вечерьта срѣщу 19-ий т. м избухна ужасенъ пожаръ изъ дъскарницата на В. Мандовъ, който въ продължение на 2 $^1/_2$ часа уничтожи 3 дюгена и 2 кѫщи и въ обора изгорѣха и 3-тѣхъ му коня. Едва слѣдъ $^1/_2$ часъ отъ избухването на пожара часовиятъ отъ камбаниерата даде първия сигналъ за пожаръ; а пожарната команда дойде твърдѣ късно. Това се казва образцовъ часовий и бърза пожарна команда.. — да е другаде изъ Европа тия пазители на нещастията биха отъ отдавна намѣрили дранголника, но у насъ всичко минава. Така е то когато пожарната команда служи и за избори и за пожаръ.

Жънжли зелена рапица. Отъ свѣдѣнията, които дава централната метеорологическа станция въ София се вижда, че селенитѣ отъ с. Тръстеникъ (Плѣвенско) сѫ ожнжли рапицата си зелена. Добрѣ е, ако въ онѣзи окрѫзи, гдѣто за първъ пѫть се отгледва рапица, Министерството на Търговията и Земледѣлието командирова нѣколко душѣ инспектори по земледѣлието, които да даджтъ на земледѣлцитѣ нуждитѣ наставления по отгледването и прибирането на тази нова култура.

Сп. „С.“

Положението на бубитѣ и пашкулнитѣ тържища въ Княжеството отъ 1-ий до 7-ий Юлий включително.

Прѣзъ отчетния периодъ отхранването на бубитѣ почти на всѣкждѣ е било завършено и само въ твърдѣ малко бубарски центрове то още продължавало. Оплаквания отъ нови заболявания, както и отъ недостигъ на черничевъ листъ, отъ никждѣ не сѫ получени.

Въ нѣкои мѣста, къмъ края на отчетната седмица, пашкулната реколтата е била привършена. За сега се знае, че тазгодишното пашкулно производство е свършено въ слѣдующитѣ бубарски центрове: въ Бѣлоградчикско, Вратчанско, Бѣлослатинско, Орѣховско, Фердинандско, Чирпанско, О.-Пазарско и Шуменско. Въ други пъкъ мѣста не сѫ станали продажби по причина на налѣжащи полски работи, съ които е било заето населението.

Продажбата на пашкулитѣ, прѣзъ седмицата, е ставала навсждѣ при износни цѣни.

Тържищата, продаденитѣ количества пашкули и пазарнитѣ цѣни сѫ били, както слѣдва:

Въ Берковско сѫ продадени 1099 кгр. пашкули по 2 лева 80 ст.; Въ Кюстендилско сѫ продадени 500 кгр. пашкули по 2 лева; Въ Ловчанско сѫ продадени 187 кгр. пашкули по 2—2·50 л.; Въ Пазарджиско сѫ продадени 978 кгр. пашкули по 2·25—2 80 л.; Въ Панагюрско 619 кгр. пашкули по 2·10—2·25 л.; Въ Пловдивско сѫ продадени 190·550 кгр. пашкули по 2·35—2 45 л.; Въ Карловско сѫ продадени 176 кгр. Пашкули по 2—2 30 л.; Въ Поповско сѫ продадени 26 кгр. пашкули по 2 лева; Въ Разградско сѫ продадени 130 кгр. пашкули по 2—2·10 л.; Въ Габровско сѫ продадени 995 кгр. пашкули по 2·50 лева; Въ Севлиевско сѫ продадени 220 кгр. пашкули по 2 20 л.; Въ Сливенско сѫ продадени 195·950 кгр. пашкули по 2·30—2·50 л.; Въ Пирдопско сѫ продадени 15 кгр. Пашкули по 2 65 л.; Въ Етрополе сѫ продадени 180 кгр пашкули по 2·33 л.; Въ Казанлѫшко сѫ продадени 1925·320 кгр. пашкули по 1.60—2 80 л.; Въ Чирпанско сѫ продадени 397 кгр. пашкули по 1 50—2 лева; Въ Еленско сѫ продадени 2501 кгр по 2·50 л.; Въ Търновско сѫ продадени 2330·400 кгр. пашкули по 2—2·50 лева; Въ Ески Джумайско сѫ продадени 107 кгр. пашкули по 2—2·40 лева; Въ Османъ-Пазарско сѫ продадени 612 килограма пашкули по 1·50—1·80 лева; Въ с. Върбица сѫ продадени 99 кгр. пашкули по 2·50 лева.—

Отъ Плѣвенъ и Силистра явяватъ само пазарнитѣ цѣни, които сѫ за първия градъ 2 л. 60 ст.—3 лева, а за втория 2 л.—2 л. 30 ст. кгр.

Поправка. Въ миналий брой на вѣстника ни се е вмъкнала една печатна грѣшка а именно:—на I страница 4-та колона на 20 редъ (отъ долу) е казано: „каза слѣдующитѣ, но отъ малка важность за земледѣлцитѣ думи“ когато трѣбва, да се чете: „каза слѣдующитѣ, *не* отъ малка важность и пр.“.

ЗЕМЛЕДѢЛСКО ДВИЖЕНИЕ.

Въ гр. Попово на 31 Мартъ т. г. се съставело земледѣлска дружба. Въ врѣменното настоятелство за прѣдсѣдатель е избранъ Петко Ивановъ, подпрѣдсѣдатель Станю Петровъ, дѣловодитель Г. Славчевъ, касиеръ Илия Боневъ и съвѣтници Ганю Геновъ и Тотю Колевъ

Въ с. Ковачевци (Поповско) на 31 Мартъ т. г. се съставело земледѣлска дружба подъ името *„Жътварка“* за прѣдсѣдатель се избрало Трифонъ х. Черневъ, подпрѣдс. Костадинъ Николовъ, дѣловодитель-секретарь Тенчо Колевъ, съвѣтници Велчо Пеневъ — Н. х. Михалевъ — Стоянъ Г. Камбуровъ и Славчо Гутевъ.

Въ с. Валжи-Омуръ (Поповско) на 18 Априлъ се е прѣизбрало ново настоятелство на прѣустановената земледѣлска дружба „Орачъ“.—Новото настоятелство ще продължава функционирването на дружбата съ сѫщото име *„Орачъ“*. За прѣдсѣдатель е избранъ Митю Бѣлчевъ, подпрѣдсѣдатель Савва Колевъ, касиеръ-дѣловодитель Илия Николовъ, а за съвѣтници Кръстю Николовъ, Велко Дочевъ, Тодоръ Петковъ, Божко Христовъ, Ат. Недковъ, Р. Марковъ и Дешо Стоевъ.

Въ с. Водица — Поповско, на 31 Мартъ н. г. се съставило нова земледѣлска дружба съ слѣдующето настоятелство: прѣдсѣдатель Гено Рачевъ, касиеръ Павелъ Колевъ и секретарь Цоню Стояновъ.

Дружбата се присъединява къмъ Централний Съюзъ и брои 89 члена.

На 21-й Априлъ т. г. въ гр. Видинъ се е съставело земледѣлска дружба отъ гражданитѣ—земледѣлци по инициативата на г. Христо Начевъ. Дружбата има за прѣдсѣдатель Гавраилъ Станковъ, подпрѣдсѣдатель Иванъ Стамовъ, дѣловодитель-касиеръ Гога Ончевъ и за съвѣтници Станко Вулпанъ и Паска Флоровъ. Дружбата се присъединява къмъ Централния Земледѣлски Съюзъ.

Въ с. Каратерзелери, Чирпанска околия, на 19 май н. г. е основана нова земледѣлска дружба, съ слѣдующето настоятелство: прѣдсѣдатель Маню Цоневъ, дѣловодитель Иванъ Дековъ, касиеръ Бѣлчо Цоневъ, членове Г. Георгиевъ, В. Станчевъ, Н. Петровъ, П. Коевъ, Петко Пеневъ, П. Стояновъ, Т. Добревъ и др.

Дружбата брои за сега 45 члена.

Въ с. Узунджа, Чирпанска околия, земледѣлската дружба въ засѣданието си на 20 февруарий н. г. е прѣизбрала старото си настоятелство съ слѣдующитѣ лица: за прѣдседатель Вълчо Тодоровъ, подпрѣдсѣдатель Колю Запряновъ, дѣловодитель Ат. Кръстевъ, членове Стоилъ Димовъ, Жеко Пеневъ, П. Желѣзковъ, Коста Стойчевъ, Дѣлчо Запряновъ, Янко Никовъ и П. Колевъ

Въ с. Крушово, Чирпанска околия, е съставена нова земледѣлска дружба съ слѣдующето настоятелство: прѣдседатель Петръ Василевъ, подпрѣдсѣдатель Тошо Илиевъ, касиеръ Теню Николовъ, дѣловодитель Ст. Теневъ, членове П. Димовъ, Петко Атанасовъ, Ст. Велевъ, Х. Костовъ, Хр. Запряновъ и Р. Колевъ.

Дружбата брой около 45 члена.

Въ с. Асѫ-Кърово, Чирпанска околия, е съставена земледѣлска дружба съ настоятелство: прѣдсѣдатель Вълчу Малиновъ, подпрѣдсѣдатель Ив. Недевъ, секретаръ Димитръ Яневъ, дѣловодитель Найденъ Колевъ, касиеръ П. Атанасовъ, членове Димо Георгиевъ, Ив. Митовъ и Таню Видовъ.

ЗЕМЛЕДѢЛСКО-МЕТЕОРОЛОГИЧЕСКИ БЮЛЕТИНЪ за юний 1902 г. по новъ стилъ (19 май до 17 юний по старъ стилъ).

Врѣмето, посѣвитѣ, лозята и пр. Прѣзъ отчетния юний по н. ст. (отъ 19 май до 17 юний по ст. ст.) врѣмето е било малко нѣщо по студено отъ обикновенно, а дъждоветѣ въ повечето мѣста сѫ били по-слабички, но не и сѫдни, както що не сѫ били и излишни тамъ, кждѣто по-изобилно сѫ навалѣли. Града е нанесълъ много голѣми щети главно на 30 май и 5 юний (ст. ст.) въ Видинско, Силистренско, Разградско, Поповско и на други нѣкои мѣста; но загубитѣ донѣкждѣ сѫ намалени чрѣзъ това, че е било доста рано да се насѣятъ угари и убити ниви съ просо или кукурузъ-бързакъ. Поврѣди отъ суша или сухи вѣтрове, отъ полѣгане, мана, ръжда, главня и пр. или не е имало никакъ или тѣхнитѣ размѣри сѫ нищожни. Глушината и буренътъ по житата сѫ несравнено по-малко отъ лани. И отъ полскитѣ мишки поврѣдитѣ нигдѣ не сѫ значителни. Цъфтенето и зрѣянието на есенниятѣ храни, е станало редовно и прѣуспѣяването на пролѣтнитѣ е вървѣло успѣшно. Врѣмето е било необикновенно благоприятно за своеврѣменното и редовно извършване на полскитѣ и лозарски работи, а главно за коситбата и жътвата, които начеваха доста рано. Жътвата на есенния ячмикъ е почнала въ Харманлийско още на 25 май, въ Свищовъ на ечмика на 5, на ръжьта на 14 и пшеницата на 16/29 юний; жътвата на ячмика дори и въ Горубляне (Софийско) е могла вече да почне на 10 юний. До 17/30 юний на много мѣста е била свършена жътвата не само на ячмика, но и на ръжьта, а тукъ тамъ е почнала и жътвата на пшеницата. Отъ всѣкждѣ почти се хвалятъ, че ожъчненитѣ храни пущатъ и по-много и подобро зърно отъ лани.

Като се смѣта, че числото 6 изразява оцѣнка, каквато некой посѣвъ може да получи при всичкитѣ най благоприятни условия, установено е, че къмъ 17/30 юний поглавнитѣ посѣви въ Княжеството сѫ дали или обѣщавали да дадатъ плодородие както слѣдва: зименъ ячмикъ общо за страната 5 въ Ломъ, Ловечъ, Сухиндолъ, Павликени, Куртбунаръ, Бургазъ, Хасково, Нова и Ст. Загора, Пловдивъ, Пиродопъ и пр. 6; ръжъ ес. общо 4·9 въ Фердинандъ, Свищовъ, Кабиюкъ, Нова-Загора, Казанлъкъ, Чепеларе и пр. 6; пшеница ес. общо 4.8, а въ Свищовъ, Кабиюкъ, Нова-Загора, Казанлъкъ и пр. 6; ячмикъ пролѣтенъ 4.5, а въ Куртбунаръ, Варна, Бургазъ, Стара и Нова-Загора, Казанлъкъ и пр. 6; царевицата 4.4, а въ Троянъ, Кабиюкъ, Карнобатъ, Нова-Загора, Садово и пр. 6; овесъ 4.5, фий 4.5, пшеница пролѣтна 4.4, картофи 4.4, ръжъ пролѣтна 4.4, конопъ 4.4, фасулъ 4.2, просо 4, лимецъ 3.9, ленъ 3.8 Памукътъ, анасонътъ, сусамътъ, оризътъ и тютюнътъ изглеждали повече отъ добри.

Рапицата, отъ която пръвъ снопъ падна още на 13 май (с. Рѣсенъ Търновско), е била всѣкждѣ ожъната до кждѣ 10 юний, а нѣколко дни слѣдъ това е била привършена и вършитбата. Врѣмето е било добро и за жътвата и за вършитбата. На много мѣста а особенно въ Плѣвенско, е получено по-малко количество зърно и отъ по-долно качество, отколкото се е очаквало, докато рапицата бѣше още на стъркъ. Това се отдава на априлската слана въ врѣме на цъфтенето и на майската мана по низкитѣ мѣста, както и на прибързаното ожъване прѣди да узрѣе рапицата достатъчно. Въ Тръстеникъ (Плѣвенско) селянитѣ отъ неумѣние сѫ ожънали $^3/_4$ отъ рапицата съвсѣмъ зелена. Отъ 1 декаръ земя сѫ получени въ Плѣвенъ срѣдно около 6 до 8 двойни декалитри или кофи (миналата година 10—12); въ Сухиндолъ (Севлиевско) подобри ниви дали 18 кофи, срѣднитѣ 12, а най слабитѣ само 8 кофи, кофата отъ 15 килограма; въ Павликени (Търновско) нѣкои отъ нивитѣ дали по 24, а слабитѣ само по 6 кофи, кофата по 13 килограма; въ Попово получени по 120 до 150 килограма на декаръ. Въ Садово при Пловдивъ рапицата, ожъната на 19 май, дала на декаръ по 350 килограма или около 25 кофи. Въ Свищовска околия, гдѣто сѫ посѣяни най-голѣми пространства и гдѣто населението повече е свикнало съ обработването на рапицата, сѫ получени срѣдно около 12 кофи на декаръ. Всѣкждѣ е констатирано, че късно насѣтата рапица излиза по-слаба. Тия ниви въ Свишовско, които били насѣяни рано прѣзъ юлий, дали по-добъръ приходъ. —*Общо взето за цѣлото Княжество таз-*

годишната реколта отъ рапицата е добра и е получена редовна и обикновенна стока. Ако приемемъ, споредъ официалнитѣ свѣдения до Микистерството на Земледѣлието, че сж биле насѣти само 370,000 декара и като смѣтаме, че отъ декаръ сж получени срѣдно по 8 кофи, то излиза, че приблизителниятъ приходъ отъ рапица се възкачва до 600,000 хектолитри. Въ Русе на 15 юний хектолитъръ рапица се е продавала по 15 лева.—Миналата 1901 година всичкиятъ износъ на рапица е оцѣненъ на 945.000 лева.

Лозята отъ добри продължаватъ да ставатъ по-добри. Тѣ до 17/30 юний всѣкждѣ почти сж прѣцъфтели и то при найблагоприятни условия. (Начало на цъфтѣнето въ Търново-Сеименъ 22, Хасково 24, Силистра 28, Дупница и Борушъ при Търново 29, Пазарджикъ 30 май, въ Севлиево 1, Ески Джумая 2, Карлово 5, Кула 6, София 16 юний). Обработването и пръскането е могло да се извърши своевръменно и редовно. Пероноспора се е появила въ твърдѣ ограниченъ размѣръ само по нѣкои низки и влажни мѣста около Павликени, Русе, Шуменъ, Прѣславъ, Търново Сеименъ и пр. Филоксера констатирана въ с. Змѣево (Старозагорско). Отъ Шуменско съобщаватъ, че гроздоветѣ слабо изрѣсили (оредѣли). Къмъ 17/30 юний състоянието на лозята е оцѣнено като отлично или много добро въ Видинъ, Ломъ, Плѣвенъ, Търново, Бургасъ, Айтосъ, Хасково, Нова Загора, Пещера, Дупница, Кюстендилъ и пр.; то е оцѣнено като срѣдно само въ Бѣла, Шуменъ, Силистра, Ямболъ, Голѣмо-Конаре, а като добро въ всички други мѣста.

Гюлътъ. Въ първитѣ дни на юний (по ст. ст.) беритбата на гюла всѣкждѣ е била привършена и то при твърдѣ благоприятни условия, много по благоприятни отъ миналата година. Реколтата е по-вече отъ добра, особено по качеството си. Цѣната на цвѣта и въ Казанлжшко и по другитѣ мѣста е била все по-висока отъ ланската.

Ливадѣта и пасбищата. Врѣмето прѣзъ отчетния периодъ още повече е спомогнало да се подобрятъ ливадитѣ и пасбищата всѣкждѣ безъ изключение. Коситбата на нѣкои мѣста (Харманлийско, Борисовградско, Брѣзовско, Голѣмо-Конаре и пр.) е почнала още откждѣ 20 май и докждѣ 17/30 юний почти всѣкждѣ е била на привършване. Сѣно е получено много повече, колкото можеше да се очаква въ началото на пролѣтьта, която бѣше суха; качеството на сѣното е много добро дори и отлично.

Пасбищата на по-вечето мѣста сж въ много добро състояние.

Овощни дървета. Около 17/30 юний е установено, че сж дали или обѣщаватъ да дадътъ плодородие донегдѣ добро. Изобщо оцѣнено е за страната съ 3.2.

Пчелитѣ. Отъ медосбора до 17/30 юний пчеларитѣ само на малко мѣста сж останали напълно задоволни, защото въ голѣма часть на страната чести сухи вѣтрове и прохладни утрини безъ изобилна роса не сж способствували на пчелитѣ да извадятъ всичката полза отъ главната юнска паша. Роенето е закъснѣло и не е вървѣло много успѣшно; въ Тетевенъ, Чепеларе, София и пр. до 17/30 юний почти не е имало рояци. Около казаната дата състоянието на пчелитѣ е оцѣнено като много добро само въ Ломъ, Луковитъ, Сухиндолъ, Търново, Павликени, Образцовъ чифликъ при Русе, Разградъ, Айтосъ, Каваклий, Хасково, Борисовградъ, Казанлъкъ, Пловдивъ; слабо е било състоянието на пчелитѣ въ нѣколко софийски села, а въ другитѣ мѣста е добро или понѣ срѣдно.

Бубитѣ. До 17/30 юний бубитѣ на малко мѣста останали още незавити. Почувствителна осждица отъ черничевъ листъ се е осѣтила само въ Царибродско и Харманлийксо. Отъ болеститѣ фалтерията е нанесла най голѣми щети въ копринарскитѣ центрове Орхание и Враца, гдѣто реколтата е $^1/_3$ по-малка отъ ланската, както и въ Дрѣново, Ловечъ, Плѣвенъ и Станимака; мускардина е имало особено въ Тетевенъ, Габрово, Дрѣново, Търново и Елена; жълтеница се е срѣщала въ малъкъ размѣръ, но на много мѣста, а пебрина е имало въ Ески-Джумая, Търново Сеименъ, Пловдивъ и пр. Оплакватъ се, че недоброкачественно сѣме имало особено въ Кесарево (при завиването повечето буби измрѣли), Свищовъ (още на храстието измрѣли), Търново-Сеименъ, Станимака и пр. Общо смѣтано за цѣлото Княжество, количеството на полученитѣ тая година пашкули е значително по-голѣмо отъ ланшното и то главно заради това, че е излюпено много повече сѣме. И качеството на пашкулитѣ почти всѣкждѣ безъ изключение е по-добро, както е подобра и цѣната имъ. По-отдѣлно взето, реколтата отъ пашкулитѣ е оцѣнена като много добра въ Луковитъ, Сухиндолъ, Садово и Пещера, като добра въ Видинъ, Берковица, Орѣхово, Троянъ, Елена, Търново, Бѣла, Русе, Балбунаръ, Разградъ, Кемалларъ, Ески-Джумая, Силистра, Хасково, Борисовградъ, Чирпанъ (двойно повече отъ лани). Нова-Загора, Стара-Загора, Пазарджикъ и пр., а въ всички други мѣста реколтата е излѣзла срѣдна по количество и добра или дори много добра по качество.

Домашнитѣ птици сж страдали отъ холера въ Ломъ, Берковица, Прѣславъ, Варна, Пирдопъ, въ с. Лобошъ (Радомирско) и Кюстендилъ, отъ пипка въ Куртбунаръ и Садово, отъ дифтеритъ въ Орхание и отъ неизвѣстна болѣсть въ Бѣла-Слатина и Търново-Сеименъ (мрѣли малкитѣ патици и пуйчета), въ с. Мирково (Пирдопско) и въ Петричъ (Софийско).

Директоръ: С. Вацовъ.

Разни.

Отпадакътъ въ Франция. Че дѣйствително срѣдния доходъ, който дава земята въ Франция е изобщо много по малъкъ отъ тоя въ другитѣ държави, иде да ни потвърди французката деценнална статистика, която ни дава слѣдующитѣ цифри, които показватъ каква реколта е далъ 1 ha. обработвана земя въ разнитѣ държави. Тъй Дания взема отъ хектаръ по 36·02 hl., Холандия — 25.54, Белгия 24·77, Англия 23·78, Щвеция 21·44, Германия (цѣла) 16·42, Унгария 16·11, а Франция едва 16·5 — значи най-малко при най-благоприятно мѣстоположение.

Характеристични сж тоже числата за прихода, който даватъ французкитѣ лозя. Въ 1892 год. принесло хектара лозе срѣдньо 16·66 hl. вино. Въ департаменти, гдѣто прѣобладава дрѣбната прѣработка на вино (т. е. дрѣбното землевладѣние) то прихода е още по неутешителенъ. Тъй въ департамента Ille-et-Villaine хектаръ лозе дало 7·36 hl., Dordogue 6·64, Aisue 5·16, Charente 4·35, Ardeunes 3·50.

Сжщото е и при реколтата на хранитѣ. Обаче причина на това не е как то справедливо забѣлѣзва D-r V. Schuster въ своята статия (отъ която правимъ настоящитѣ извлечения) прѣимуществото на едрото землевладение и производство надъ дребното, иито пъкъ малката грижа която употрѣбява земледѣлецътъ.

Главната причина е използуване до крайность французката почва и нейното обѣдняване, когато отъ друга страна както Dehéraiu твърди, французкия селянинъ едва на послѣдъкъ заченълъ да употрѣбява искуственнитѣ торове.

Какъ е разпрѣдѣлена обработваната земя въ Франция виждаме отъ слѣдующата статистика за 1892 год.

Стопанства чиято земя надминава 40 ha съставляватъ	45·55 %
Стопанства съ земя отъ 10 до 40 ha съставляватъ	28·99 %
Стопанства съ земя отъ 1 до 10 ha съставляватъ	22·77 %
Стопанства съ земя до 1 ha съставляватъ	2·69 %
	100·00 %

Виждаме слѣдователно че дрѣбната собственость е доста разширена.

Хлѣбъ отъ обирано млѣко. E. Utscher въ Hamburg, си взелъ патентъ върху слѣдующия начинъ на приготовление хлѣбъ отъ млѣко на което каймака е обранъ: Около 20 l. такова млѣко, загрѣва се до 26—30°C. Къмъ него се придава 100 g. квасъ (хлѣбна), а слѣдъ постоянно мѣшание се на 24 до 30 часа остава да сѣди. Отъ това получаваме, накисли слабъ виний напой съ приятна миризма, а добъръ вкусъ. Къмъ това послѣ придава се житно брашно или пшенично или друго, и се умѣси на гжсто тѣсто. Остава се прѣзъ нощта да прѣкваси, и послѣ се въ разни форми дѣли и като обикновений хлѣбъ пѣче.

Храни поженени въ Австрия срѣдно, за периодъ отъ 5 год. (споредъ статист. дани отъ 1896—900 г.), се пада годишно:

Пшеница . . .	11·9	mil. q.
Жито	19·2	„ „
Ячемикъ . . .	13·1	„ „
Овесъ	17·2	„ „
Кукурузъ . . .	4·0	„ „

А. С. П.

КНИЖНИНА.

Получихме въ редакцията слѣдующитѣ нови списания:

„*Здравие*", кн. 3 (Юний) мѣсечно популярно-медицинско списание. Съ слѣдньото съдържание:

I, Медицината и хигиената. — II. Влиянието на училищния животъ върху здравието на ученицитѣ и учителитѣ, отъ Д-ръ Серяковъ. — III. Умѣреность или въздържание? отъ Dixi — IV. Захарьта като храна и възбудителка на сила, отъ Д-ръ Н. Пясковски — V. Отглеждание на дѣцата (свършекъ), отъ Д-ръ Б. Т. Драмовъ. — VI. Безцѣтниятъ бракъ, отъ Д-ръ Г-вичъ. — VII. Хипнотизмътъ, отъ Д-ръ Леонидовъ. — VIII. Кръвохраченето, отъ проф. Сенаторъ — IX. Въспаляване на бжбрецитѣ, отъ Д-ръ П. Симовъ. — X. Плевритътъ, отъ Д-ръ В тъ. — XI Какъ да се даватъ на дѣцата лѣкарства. — XII. Отзиви за полезно четиво. — XIII. Мнѣние на Плѣвенската педагогическа конференция. — XIV. Популярни писма, пише Д-ръ Б. Т. Драмовъ. — XV. Разни полезни свѣдѣния: хартия за мухи; какъ се измиватъ ржцѣтѣ, нацапани съ блажна боя или други тлъстини; домашенъ способъ за стерилизиране водата; срѣдство противъ плѣсеньта по стѣнитѣ; какъ да се избавимъ отъ мравки; срѣдство противъ молци; отровностьта на издъхвания въздухъ; разумна наредба; срѣдство противъ комари; срѣдство противъ потенето на краката.

Тазй книжка, заедно съ I-та безплатна премия „Настиката", е изпратена само на платилитѣ абонати. Всичко що се отнася до списанието, се изпраща до Д. С. Балевъ въ Видинъ.

Годишната цѣна на списанието е 6 лева, които могатъ да се платятъ и на два пжти.

„*Пчела*". кн. 7. (юний), съ слѣдующето съдържание: Пчеларски календаръ, Юлий. — Нѣколко физиологически данни и тѣхнитѣ практически послѣдствия. — За извънмѣрното размножаване на търтей и какъ да се избѣгне това. — Нѣколко бѣлѣжки за пчеларскитѣ курсове въ гр. Добричъ, Бургасъ и Айтосъ. — Пчеларскитѣ курсове въ Русе и Варна. — Спекулативно кърмение на пчелитѣ. — Годишенъ отчетъ на Пчелар. Др-во въ Сухиндолъ за прѣзъ 1902 г. — Разни вѣсти по пчеларството.

„*Садово*"—Кн. 10 и 11 (Май и Юний) съ слѣдующето съдържание: 1) Позивъ къмъ земледѣлцитѣ въ Южна България. 2) Колко даде зимната рапица въ опитното поле при Садовското Земледѣлско Училище. 3) Борба противъ мишкитѣ по Лефлерсвитѣ бацили. 4) Страдатъ ли зеленчуцитѣ отъ разни болести и неприятели и какви срѣдства има за тѣхното уничтожение. 5) Свѣдения за реколтата на рапицата. 6) Положението на бубохраненьето и пашкулитѣ тържища въ Княжеството до 9 Юни включително. 7) Резултата отъ тазгодишнитѣ присадени и поставени за страциф цирание съ мъхъ американски пръчки при Вратчански Държавенъ Лозовъ разсадникъ. 8) Рапицата въ Поповско. 9) Интересно за събирачитѣ на костилки и сѣмена. 10) Жънжли зелена рапица. 11) Най млѣчната българска крава. 12) Отъ Централното Управление на Земл. Касси. 14) Книжнина. 15) Въпроси и отговори. 16) Обявление.

Втората премия на сп. „Садово" „*Отглѣдванѣето на рапицата*" ще се испрати на онѣзи абонати, които прѣдплатятъ стойностьта на списанието до 1-й Августъ т. г.

ВИТА-ПЛѢВЕНЪ.

Вита е първата българска грънчарска фабрика, по родътъ си която изработва отъ най-употрѣбителнитѣ (унгарски) съдове до най-хубавата луксозна майолика и щайниртъ. Вита приготовлява, тоже, чинияни маиоликови печки за утоплѣние на стаитѣ въ най-модерни форми и цвѣтове. Въ склада на фабриката се намѣрватъ готови за продавъ кани, чиний за на маса за ядение—голѣми и малки—панари, кастрони. сервиси за мияние, сервиси за сладко, цвѣтници, мастилници, вази, бюстове, статуй, чаши за чаи,—вода, буркани и пр. и пр. които сж твърдѣ здраво и чисто приготвени. Цѣни най-умѣрени. Приематъ се поржчки за печки, фигури за здания и пр.

ОБЯВЛЕНИЯ ОТЪ СЖДЕБНИТѢ ПРИСТАВИ

№ 5950

Извѣстявамъ, че отъ 27 Августъ до 27 Септемврий тек. год. до 5 часа слѣдъ обѣдъ послѣдния день, ще се продаватъ на публиченъ търгъ въ канцеларията ми въ гр. Плѣвенъ слѣдующитѣ недвижими имоти находящи се въ с. Д. Джбнишкото землище, а именно:

1) Кжща въ с. Дол. Дъбникъ въ „Червено-Брѣжката махла" съ дворъ около 1 декаръ, направена отъ керпичъ и дървенъ материялъ покрита съ кермиди състояща отъ зимникъ двѣ стаички и собе—100 лева.

2) Нива въ мѣстностьта „задъ лозята" 7 д. 5 ара — 40 лева.

3) Нива въ мѣстностьта „двата герана" 10 декара 4 ара — 60 лв.

Горнитѣ имоти принадлѣжатъ на Мито Луканчовъ отъ с. Дол. Джбникъ не сж заложени продаватъ се по взисканието на Герго Стоевъ отъ сжщото село за 104 лева, лихвитѣ и разноскитѣ по испълнителния листъ № 4188 на II Плѣвенский Мир. Сждъ.

Наддаването ще почне отъ първоначалната оцѣнка.

Разглѣждането книжата и наддаването може да става всѣки присжтственъ день въ канцеларията ми.

гр. Плѣвенъ, 11 юлий 1902 г.
Дѣло № 956/901 год.
Сждебенъ Приставъ: Антовъ.

№ 6024

Извѣстявамъ, че отъ 27 Августъ до 27 Септемврий тек. год. до 5 часа слѣдъ обѣдъ послѣдния день, ще се продаватъ на публиченъ търгъ въ канцеларията ми въ гр. Плѣвенъ слѣдующитѣ недвижими имоти находящи се въ Д.-Митрополското землище, а именно:

1) Нива въ мѣстностьта „Киреджиския пжть" отъ 18 декара оцѣнена за 180 лева.

Горния имотъ принадлѣжи на Крачунъ и Пато Маркови отъ с. Д.-Митрополия не е заложенъ продава се по взисканието на Лазаръ Ив. Ябалкаровъ отъ гр. Плѣвенъ за 318 л., лихвитѣ и разноскитѣ по испълнителния листъ № 2545 на II Плѣвенский Мир. Сждъ.

Наддаването ще почне отъ първоначалната оцѣнка.

Разглѣждането книжата и наддаването може да става всѣки присжтственъ день въ канцеларията ми.

гр. Плѣвенъ, 19 юлий 1902 г.
Дѣло № 201/902 год.
Сждебенъ Приставъ: Антовъ.

№ 8086

Извѣстявамъ, че отъ 10 Августъ до 10 Септемврий 1902 год. до 5 часа послѣ обѣдъ ще се продаватъ на публиченъ търгъ въ канцеларията ми въ гр. Плѣвенъ слѣдующитѣ недвижими имоти находящи се въ Бѣглѣжкото землище:

Лозе „Дъбравата"—2 ара—3 л.;
Нива „Радежа"—5 декара—25 л.;
Шумакъ „Велкови ниви" 6 д.—30 л.;
„ „Водана"—3·5 дек.—20 л.;
„ „Чуката"—3·3 дек.—20 л.;
„ „ „ —3·2 дек.—20 л.;

Горнитѣ имоти принадлѣжатъ на Иванчо Доновъ отъ с. Бѣглѣжъ не сж заложени продаватъ се по взисканието на Петра Петрова отъ с. Катунецъ за 80 лева по испъл. дѣло № 526/900 г.

гр. Плѣвенъ, 18 юлий 1902 год.
Сждебенъ Приставъ: П. Георгиевъ.

РЕДАКТОРЪ: А. Поповъ

Плѣвенъ, печатница на Димитровъ & Игнатевъ